

Føroysk filmsvinna

Barbara Holm

Redaktørur á Vikuskiftis Sosialinum

Spírandi og spennandi filmsvinna

Tað verður mangan sagt, at í Føroyum eru vit eini 10-20 ár aftanfyrri okkara grannalond. Tað er ein av smá-niðurgerandi vendingunum, sum vit mangan nýta um okkum sjálvi, tá ið okkurt ikki er akkurát so sum aðrastaðni

Men í dagsins temasiðunum sleppa vit at kaga inn í tann heimin, sum kanska er 10-20 ár aftanfyrri onnur Norðurlond – men sum orsaka av stríðið og brennandi eldhuga frá fáum lyklapersónum er komin so langt sum hann er. Filmsvinnan er til viðgerðar í dag, og júst hendan vendingin um okkara seina upptrekk er orsök til, at Birgir Thor Muller sær spennandi tíðir fyrri sær. Í temasiðunum hesaferð samanber hann stöðuna í Føroyum í dag við, hvussu íslenski filmsheimurin hevði tað fyrri árum síðani. Í dag vinnur íslenska samfelagið stórar upphæddir uppá filmsvinnu – bæði tí tey hava ment sínar førleikar innan øll framleiðslulið innan filmsframleiðslu og tí, at tey hava marknaðarført Ísland sum eitt filmsland.

Handfara vit spírandi føroysku filmsvinnuna rætt nú, ja so er møguleiki fyrri, at Føroyar gerast eins væl útviklaðar á filmsvinnuøkinum um nøkur ár, sum Ísland er í dag.

Men fyrri tað skal bera til, so mugu føroyskir myndugleikar frá tí hugsunarhátti, at stuðul til filmsvinnu er mentanarstuðul. Tað er tað ikki, heldur ein av ídnastu eldsálunum innan hesa vinnu – Jan Berg Jørgensen. Hann sigur í temasiðunum í dag, at samfelagið má standa saman, tá ið umræður at menna filmsvinnuna, og ein háttur er, at KVF fer undir at bjóða meira av sjónvarpsframleiðsluni út, so vit kunnu fáa fleiri fólk við neyðugu førleikunum innan filmsvinnu.

Eisini á Móðurmálsdegnum 31. Mars varð kjakast um filmsvinnu, um enn í øðrum líki. Í temasiðunum kanst tú lesa um hugleiðingarnar frá filmsfólki og málenthusiastum um tað, sum í dag framvegis tykist ónatúrligt – føroyskt mál í filmssamanhangi. Einaferð var tað óvanligt at hoyra sangir við orðunum »eg elski teg«. Í dag er tað púra vanligt, og vit hava eitt frálíkt tónleikamál. Tað fer eisini at bera til við filmsvinnuni, tá vit hava vant okkum við filmar á føroyskum, heldur millum annað ein máláhugaður í temasiðunum hesaferð.

Hvussu er og ikki, so er at vóna, at vit ikki einans venja okkum við føroyskt mál í filmshøpi, men at vit eisini øll taka lógvatak til at menna hesa vinnu, sum nakrar fáa eldsálir hava hildið á lívið og ment til tað, sum tað er í dag.

Jan Berg Jørgensen

Á GÁTTINI TIL NAKKAÐ STØRRI

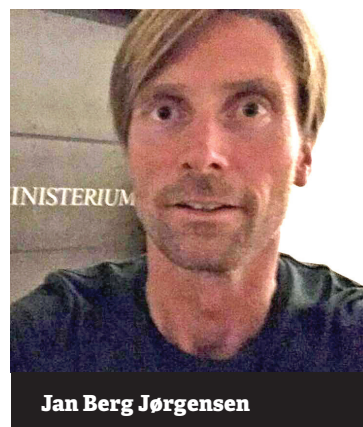
Skal føroysk filmsframleiðsla gerast ein filmsvinna, er neyðugt at betra enn meiri um førleikarnar hjá føroyskum filmsfólki. Kringvarpið skal útluta ein størri part av sjónvarpsframleiðsluni, sigur Jan Berg Jørgensen

DANJAL AV RANA

Fyrsti føroyskt framleiddi filmurin var Atlantic Rhapsody hjá Katrini Ottarsdóttir, sum hevði frumframførslu í 1989. 10 ár seinni, í 1999, hevði Bye Bye Blue Bird, eisini eftir Katrin Ottarsdóttir, frumframførslu. Tað var ikki fyrr enn miðskeiðis í 00'unum, at ferð tóktist av álvara at koma á føroyska filmslist. Nú verða fleiri føroyskir filmar, gaman í eru tað stuttfilmur, framleiddir hvørt ár. Til Geytan í 2014 komu 16 uppskot inn og í 2015 vóru 21 filmar tilnevndir Ársins Geyti.

Heiðrikur av Heygum, sum fekk Ársins Geyta í 2014 og sum er partur av hesum nýggja ættarliðnum av føroyskum filmsframleiðarum, hevur áður sagt, at Klippfisk eigur stóran part av æruni fyrri at ein føroysk filmsvinna er um at fóta sær.

Filmsútgerð gerst alsamt biligari og tiskil eru fleiri og fleiri ung, sum spæla sær við upptøkutól og framleiða styttri filmsbrot. Flestu teirra einans til heimabruk ella skemt saman við vinunum, men millum teirra finnast tey, sum síggja eina lívsleið í hesum.

PRIVATMYND

Um Kringvarpið útlutaði størri part av framleiðsluni, vildi tað økt um kappingina, økt um førleikarnar og tí eisini økt um dygdina á og útboðið av framleiddu vøruni»

Agurk var byrjanin

Fyri 10 árum síðani tóku Jákup Veyhe og Jan Berg Jørgensen stig til at gagnnýta hetta tilfeingi, gjøgnum sjónvarpssendingarnar Agurk, sum var á skíggjanum í 2005, 2006 og 2007. Umframt hetta skipaðu teir fyrri norðurlendskum filmsskúla summarið 2006 og 2009. Hetta var byrjanin til Klippfisk.

– Her vóru spíarnir lagdir hjá fleiri av teimum, sum enn í dag framleiða filmar, og fleiri av teimum, sum luttóku á sumarskúlinum, fóru seinni undir víðari lestur innan filmsvinnuna, sigur Jan Berg Jørgensen.

Tó at hann gleðist um økta virksemi innan føroyska filmsframleiðslu, so er hann greiður um, at langt er á mál, áðrenn talan er um eina veruliga filmsvinnu í Føroyum. Jan Berg Jørgensen sigur, at um talan skal vera um eina veruliga filmsvinnu í Føroyum, má hon hava trý bein at standa á. Fyrst hevur hon hevur tørv á einum væl virkandi og væl figgjaðum Filmsgrunni. Harnæst má vinnan hava møguleikan at førleikamennast, millum annað við at samstarva við útlenskar filmsframleiðarar, og síðst, men ikki minst, heldur hann, at Kringvarp Føroya skal útveita framleiðslu av flestu av